

منیاد کبریا

نجفعلی غلام

کتاب اندیشه

بنیاد گرای

نجفعلی غلامی

ناشر: انتشارات کانون اندیشه جوان

به سفارش دفتر نشر معارف

(وبسایت: نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها)

طراح جلد: سید ایمان نوری نجفی

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۳

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۱۰۰۰ تومان

کانون اندیشه جوان

نشر معارف

سرشناسه: غلامی، نجفعلی، ۱۳۵۳.

عنوان و نام پدیدآورنده: بنیاد گرای / نجفعلی غلامی.

مشخصات نشر: تهران: کانون اندیشه جوان، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۲۳۰ ص.

قیمت: ۱۱۰۰۰ ریال شابک: 978-600-159-144-0

وضعیت فهرست‌نویسی: فنیاً.

یادداشت: کتابنامه. یادداشت: نمایه.

موضوع: بنیاد گرای اسلامی. موضوع: بنیاد گرای مذهبی.

موضوع: بنیاد گرای یهودی. موضوع: بنیاد گرای مسیحی.

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۳ب۸/۳ BP

رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۴۸۲

شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۴۳۶۵۹

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

۱۱ پیشگفتار

۱۳ مقدمه

۱۷ فصل اول: کلیات و مفاهیم

- ۱۷ چستی و پیشینه بنیادگرایی ۱۸ تعریف «بنیادگرایی» ۲۱ گفتار اول ۲۲
- ویژگی‌های بنیادگرایی اسلامی از منظر غرب ۲۲ ۱. ویژگی‌های ساختاری
- ۲۲ ۱-۱. هویت‌گرایی و احیای ارزش‌های دینی ۲۳ ۱-۲ تضاد با مدرنیته
- ۲۴ ۱-۳. نگاه اپی‌نولوژیک به دین ۲۶ ۲. ویژگی‌های رفتاری ۲۶ ۲-۱
- عمل‌گرایی ۲۷ ۲-۲ جهادگرایی ۲۹ گفتار دوم. مفاهیم همسو با بنیادگرایی
- ۲۹ ۱. اسلام سیاسی ۳۲ ۲. رادیکالیسم اسلامی ۳۲ ۲-۱. تاریخچه
- رادیکالیسم اسلامی ۳۳ ۲-۲. عوامل شکل‌گیری رادیکالیسم اسلامی ۳۵
۳. سنت‌گرایی ۳۶ ۳-۱. مسلمانان سنتی یا اسلام سنتی ۳۷ ۳-۲. مسلمانان
- سنت‌گرا یا اسلام سنت‌گرا

۴۱ فصل دوم: خاستگاه بنیادگرایی

- ۴۱ پیدایش بنیادگرایی ۴۵ گفتار اول: رهیافت غرب-محورانه (شرق‌شناسان)
- ۴۷ نظریه برخورد تمدن‌ها (هانتینگتون) ۴۹ ۱. مفهوم و اهمیت تمدن ۵۱
- ۲ جایگاه هر تمدن ۵۱ ۲-۱. تمدن مسیحی ۵۱ ۲-۲. تمدن اسلامی ۵۱
- ۲-۳. تمدن کفوسیوسی ۵۱ ۲-۴. تمدن آفریقایی ۵۱ ۲-۵. تمدن آفریقایی
- لاتین ۵۱ ۲-۶. تمدن هندی ۵۲ ۲-۷. تمدن اسلام-ارتدوکس ۵۲ ۳. انکار
- ناپذیر بودن ستیزه میان تمدن‌ها ۵۱ ۴. رویارویی تمدن غربی و اسلامی ۵۹
- گفتار دوم. نظریه جهانی شدن ۶۱ ۱. هویت‌طلبی ۶۲ ۲. محلی‌گرایی ۶۳
۳. هژمونی فرهنگ غربی ۶۷ گفتار سوم: توسعه نامتوازن ۶۷ ۱. دیدگاه
- بابی سعید ۶۸ ۲. دیدگاه برینگتن مور ۶۸ ۳. دیدگاه گیل ستان ۷۱ گفتار

چهارم: نظریه اسلام‌گرایانه. ۷۳. ۱. عوامل اصلی احیای اسلام در عرصه سیاست از منظر بنیادگرایان. ۷۳-۱-۱. موقعیت رکود جهان اسلام.

۷۴. ۱-۲. اسلام راه‌حل کامل و جامع زندگی

فصل سوم: بنیادگرایی در مکاتب دیگر

۷۷

۷۸. گفتار اول: گونه‌شناسی بنیادگرایی یهودی. ۸۲. ۱. ریشه بنیادگرایی

یهودی. ۸۲. ۱-۱. صهیونیسم مذهبی. ۸۳. ۱-۲. صهیونیسم سیاسی. ۸۵

۱-۳. صهیونیسم عملگرا. ۸۷. ۲. جریان ارتدوکس یهودی. ۹۰. جمع‌بندی

درباره بنیادگرایی یهودی. ۹۳. گفتار دوم. گونه‌شناسی بنیادگرایی مسیحی

۹۵. ۱. خاستگاه بنیادگرایی مسیحی. ۹۹. ۲. تبیین جریان مسیحیت صهیونیستی.

۱۰۰. ۲-۱. ریشه‌های صهیونیسم‌شدن مسیحیت. ۱۰۳. ۲-۲. تمایلات صهیونیستی

حاکمان مسیحی و جریان‌های راست مسیحی آمریکا. ۱۰۷. ۳. سازمان‌های

بین‌المللی. ۱۰۷. ۳-۱. سفارت بین‌المللی مسیحیت اورشلیم (قدس). ۱۰۹

۳-۲. بنیاد کوه معبد. ۱۱۰. ۳-۳. مجمع رهبری مسیحیت ملی به خاطر

اسرائیل. ۱۱۱. ۴. گروه‌های بنیادگرای مسیحی داخلی آمریکا با رویکرد

خسونت‌طلبی. ۱۱۳. جمع‌بندی

فصل چهارم: گونه‌شناسی جریان‌های بنیادگرایی اسلامی از منظر غرب

۱۱۷

۱۱۹. گفتار اول: بنیادگرایی اسلامی و جریان‌های آن از منظر غرب. ۱۱۹

۱. دیدگاه الیویه رواد. ۱۲۵. ۲. دیدگاه هشام شرابی. ۱۲۹. گفتار دوم:

بنیادگرایان اسلامی شیعه. ۱۲۹. ۱. سیدجمال‌الدین اسدآبادی. ۱۲۹. ۱-۱. بیدارگری

سیدجمال‌الدین اسدآبادی. ۱۳۰. ۲. ۱. غرب. ۱۳۲. ۲. انقلاب اسلامی ایران و

امام خمینی (ره). ۱۳۲. ۳. اندیشمندان لبنان. ۱۳۴. ۴. نواب صفوی. ۱۳۷

گفتار سوم: بنیادگرایان اسلامی سنی. ۱۳۷. ۱. رشید رضا. ۱۴۰. ۲. سید قطب.

۱۴۴. ۳. حسن البناء و جنبش اخوان المسلمین مصر. ۱۴۴. ۳-۱. اندیشه‌های

البناء. ۱۴۷. ۳-۲. اسلام سیاسی تنها راه نجات در اندیشه اخوان المسلمین.

۱۴۷ ۴. اسامه بن لادن پایه گذار القاعده. ۱۴۹ ۱-۴ زندگی اسامه بن لادن
 ۱۵۰ ۲-۴. افکار و عقاید اسامه بن لادن ۱۵۲ ۳-۴. جایگاه جهاد و مبارزه
 در اندیشه بن لادن

فصل پنجم: بنیادگرایی اسلامی (از توهم تا واقعیت)

۱۵۵

۱۵۶ گفتار اول: نوع نگرش غرب به بنیادگرایی اسلامی. ۱۵۸ آیا قضاوت
 غرب درباره «بنیادگرایان اسلامی» درست است؟ ۱۵۹ ۱. دیدگاه کارلسون.
 ۱۶۲ ۲. وجود جریان های بنیادگرا در غرب. ۱۶۷ گفتار دوم: تحلیل عملکرد
 غرب از وارونه جلوه دادن بنیادگرایی اسلامی ۱۷۲ ۱. اهداف غرب از وارونه
 جلوه دادن اسلام گرایی. ۱۷۴ ۱-۱ دشمن سازی در قالب جایگزینی
 اسلام گرایی به جای مارکسیسم در پرتو «بنیادگرایی اسلامی». ۱۷۷ ۲-۱
 نهادهای گردن اسلام هراسی ۱۸۰ ۱-۲-۱ ترس از نفوذ اسلام و مسلمانان در
 غرب. ۱۸۱ ۲-۲ ۱. وضعیت اسلام در غرب. ۱۸۷ ۳-۲-۱ بدبینی جهان
 غرب نسبت به اسلام. ۱۸۹ ۴-۲-۱ جهل نسبت به اسلام. ۱۹۰ ۵-۲-۱.
 تعارض میان خاستگاه های ارزشی در اسلام و غرب. ۱۹۱ ۳ ۱. اسلام ستیزی
 ۱۹۲ ۲. روش های اسلام ستیزی در غرب. ۱۹۲ ۱-۲ قدرت سخت ۱۹۲
 ۲-۲ قدرت نیمه سخت. ۱۹۳ ۳-۲. قدرت نرم ۱۹۵ خاتمه و نتیجه گیری
 ۲۰۰ نقش امام خمینی در احیای اصول گرایی ناب اسلامی

کتابنامه	۲۰۹
نمایه اعلام	۲۲۱
نمایه موضوعی	۲۲۷

پیشگفتار

پدیده اسلام‌هراسی از آن روست که غرب هویت خویش را مدیون مبارزه با دشمن فرضی می‌داند و به همین دلیل پس از شکست شوروی سابق و بلوک شرق، اسلام را دشمن خود فرض کرده است. غرب در این مواجهه، مقوله بنیادگرایی را که فراترهای متفاوتی (مثبت و منفی) دارد در رسانه‌های خود در معانی منفی آن تعریف و تبلیغ کرده است و می‌کوشد با ارائه تصاویر و تفاسیری تعصب‌گرا و خشونت‌گرا از بنیادگرایی اسلامی، از ترویج و نفوذ اسلام اصیل (اسلام سیاسی و حکومتی) جلوگیری کند. هدف این تحقیق تبیین بنیادگرایی در اسلام و بیان ویژگی‌های آن و تمایز میان برداشت‌های مثبت و منفی از آن است.

مرکز پژوهش‌های جوان با هدف تعمیق و ارتقای معرفت دینی، نخبه‌پروری، ارائه نظام‌واره فکری و معرفی الگوهای رفتاری برای نسل نو فعالیت می‌کند و مفتخر است با ارائه این اثر و آثار همسو، سهمی در نوآوری، گره‌گشایی و پاسخگویی به اقتضانات و نیازهای فکری، فرهنگی و اجتماعی مخاطب جوان، در قلمرو اندیشه اسلامی و نظام جامع دین داشته باشد.

این مرکز در کنار چهار پژوهشکده دیگر پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی فعالیت می‌کند. تلاش‌های مؤثر مرکز در قالب گروه‌های علمی «بیش و اندیشه»،

«مطالعات فرهنگی و اجتماعی»، «نظام‌ها و مطالعات انقلاب اسلامی»، «اخلاق، تربیت و روان‌شناسی»، «سنت‌های حوزوی و آداب طلبگی»، «ادب و هنر» و «دفتر ادبیات دینی» انجام می‌پذیرد.

سطح کتاب پیشروی اندیشه است؛ مخاطبان «کتاب اندیشه» کسانی هستند که پویایی فکری خویش را تعالی داده و بر فرازی فراتر از مقطع کارشناسی قدم نهاده‌اند؛ چنین مخاطبانی کمتر از ۲۸ بهار را تجربه کرده‌اند.

این گروه ضمن قدردانی از آقای نجفعلی غلامی در ارائه کتاب بنیادگرایی، زحمات ارزیابان محترم علمی کتاب آقایان دکتر محسن مهاجرنیا و دکتر عبدالوهاب فراتی را ارج می‌نهد و آمادگی خود را برای دریافت پیشنهادهای خوانندگان گرامی اعلام می‌کند.

گروه نظام‌ها و مطالعات انقلاب اسلامی

مرکز پژوهش‌های جوان